

Pagsusuri sa Pananaw ng mga Guro hinggil sa Telenobelang “Maria Clara At Ibarra” Bilang Kagamitang Pampagtuturo sa Filipino

Allan Mark C. Sotto
Antipolo City Senior High School
allanmark.sotto@deped.gov.ph/mhythestro@gmail.com

Angelo B. Barquilla
De La Salle-College of Saint Benilde
barquillangelo@gmail.com

Abstract

Maria Clara at Ibarra is one of the telenovelas that depicted the experiences of Filipinos during the Spanish colonization. According to the study by Corona (2023), the show introduced influences, new ideologies, and motivations to viewers, which could offer significant potential for broader educational use and the materialization of the show as a tool for understanding and learning and possible usage as a learning tool. With this in mind, the primary focus of this research is to analyze the perspectives of selected teachers and students on the use of the telenovela Maria Clara at Ibarra as an instructional tool in teaching Filipino, particularly in teaching Noli Me Tangere. The study employs Thematic Content Analysis (Braun & Clarke, 2006) as its method, anchored on Interest Theory (Hidi & Renninger, 2006) to assess its effectiveness as a teaching material in Filipino 9. The research also utilizes Thematic Interviews (Braun & Clarke, 2006) to gather insights from selected teachers and students of the Pasig Catholic College – Junior High School and Senior High School, Filipino Department. Findings from the research indicate that the integration of knowledge among teachers, media, and literature is essential in education. Therefore, the telenovela Maria Clara at Ibarra can only be an effective teaching tool if it is complemented by the appropriate teaching strategies, ensuring its proper application in literature instruction.

Keywords: Maria Clara at Ibarra (MCI), Pop Culture, Instructional Material, Media, Language and Literature

Abstrak

Ang Maria Clara at Ibarra ay isa sa mga telenobelang naglatag ng danas ng mga Pilipino sa pananakop ng mga Kastila. Ayon sa pag-aaral ni Corona (2023) ang palabras

ay naglatag ng impluwensiya, bagong ideolohiya at motibasyon sa mga manonood na maaring maghatid ng malaking potensyal sa mas malawakang gamit sa edukasyon at materyalisasyon ng palabas tungo sa pag-unawa at pagkatuto ng mga mag-aaral hanggang sa gamit nito bilang kagamitang pampagtuturo. Sa ganitong palagay, pangunahing tuon ng pananaliksik na ito ay masuri ang pananaw ng mga piling guro at mag-aaral sa gamit ng telenobelang “Maria Clara at Ibarra” bilang kagamitang pampagtuturo sa Filipino partikular sa pagtuturo ng Noli Me Tangere gamit ang Thematic Content Analysis (Braun and Clarke, 2006) bilang metodo na naka-angkla sa teoryang Interest Theory (Hidi at Renninger, 2006) bilang kagamitang pampagtuturo sa Filipino 9 partikular sa pagtuturo ng Noli Me Tangere. Ginamit naman sa pag-aaral ang Thematic Interview (Braun at Clarke, 2006) bilang pamamaraan ng pangangalap ng datos mula sa mga pananaw ng mga piling guro at mag-aaral sa Pasig Catholic College- Junior High School at Senior High School, Filipino Department. Naunawaan sa pananaliksik na isinagawa na mahalaga ang kaisahan ng kaalaman ng mga guro, midya, at panitikan sa pagtuturo. Kaya’t magiging mabisa lamang ang telenobelang Maria Clara at Ibarra bilang kagamitang pampagtuturo kung ito ay aangkupan ng wastong pamamaraan ng guro upang mailapat ito sa pagtuturo ng panitikan.

Susing salita: Maria Clara at Ibarra (MCI), Pop Culture, Instructional Material, Media, Language and Literature

Introduksiyon

Marami sa kabataan ang napupukaw ang atensiyon sa panonood ng iba’t ibang palabas na nauuso sa telebisyon maging sa sosyal midya at multimidya; partikular na ang sikat na sikat ngayong teleserye na ‘Maria Clara at Ibarra’ na kinahuhumalingang panoorin at tangkilikin ng mga kabataan. Gayon din ang pagbabasa ng iba’t ibang paskil hinggil sa palabas na umani ng mga samo’t saring reaksiyon sa sosyal midya.

Ayon kay Corona J. (2023) “Maria Clara at Ibarra peaked with its highest ratings in Television Drama Series. This impacted many people, especially the Youth in watching and reading the physical copies of the books, by rediscovering the world of Noli me Tangere and the Other Philippine Literature.” Nangangahulugan lamang na marami ang namangha at nagkaroon ng interes upang basahing muli ang nobela ni Rizal. Hudyat ito na malaki at malalim ang ang naging epekto nito sa mga manonood at mambabasa. Isa rin itong senyales na marami sa kabataan sa kasalukuyan lalo na ang mga mahihilig magbasa ng mga panitikan ay maaring magkaroon sila ng katanungan at maghanap ng kasagutan hinggil sa kung malaki nga ba ang pagkakaiba ng kuwento sa telebisyon kumpara sa aktuwal na nakatala sa nobela.

Ayon kay Briones L. (2022), “Maria Clara at Ibarra emphasizes the connection of the stories’ injustices to modern injustices.” Dahil dito maraming manonood din ang napukaw ang atensyon sa sistema ng hustisya noon kung ihahambing sa kasalukuyan. Naging daan ito upang magbukas kamalayan sa karamihan ang kalagayang panlipunan noon at ngayon.

Ayon muli sa pag-aaral ni Corona J. (2023) “Adaptation of Noli Me Tangere to Drama series has many reasons and has greatly impacted the community and the viewers, especially the youth who are eagerly waiting and watching the Drama series. Film and Drama Series adaptations of books can sometimes provide a new perspective because the filmmakers take creative liberties and add their own touches to the film. This provides the audience with a fresh perspective, especially if they have already read the book.” Ang pagkahumaling ng mga manonood partikular ang mga kabataan at estudyante ay ilan sa mga dahilan at salik na nagdudulot sa kabataan upang makatuklas, magkaroon ng interes, sariling pananaw, at kaalaman sa kasaysayan ng Pilipinas na maaaring magtulak upang mabuksan ang kanilang kamalayan at kuryosidad sa mga kaganapan na kanilang nababatid sa mga nababasa at napapanood. Sa kabilang banda’y maari rin itong magdulot ng miskonsepsyon at misinterpretasyon sa pag-unawa ng napapanood at nababasa dahilan na rin ng pagkakaiba ng aktuwal na nakatala’t nakalimbag sa aklat at ang kaibahan ng kuwento nito bilang palabas.

Ilan sa mga salik na nakaaapekto sa pagkatuto ng mga mag-aaral positibo o negatibo man ay ang pagtangkilik sa iba’t ibang genre ng palabas at babasahin mula sa multimidya, teksbuk, e-book, at aklat gamit ang makrong kasanayan na panonood at pagbabasa. Batid ng mga edukador, madla, at mga estudyante mula pa noon ang kahalagahan tungkol sa pag-aaral, pagbabasa, at pagtuturo ng Obra Maestra ni Rizal na Noli Me Tangere at El Filibusterismo sa iba’t ibang paaralan sa Pilipinas. Maraming dulog, pamamaraan, teknik, estratehiya, at pedagohiya ang ginagamit ng mga guro sa pagtuturo nito gamit ang iba’t ibang batis ng karunungan maisalin lamang sa mga mag-aaral ang kaalaman, dunong at kahalagahan ng pag-aaral ng dalawang obra ni Rizal.

Sa iba’t ibang panahon at pagkakataon ay malaking hamon sa mga edukador ang pagtuturo at pagkatuto ng mga mag-aaral sa bawat henerasyon. Dahilan na rin ng paglipas ng panahon mula sa tradisyunal patungo sa dihital na modernong pamamaraan bilang kahingian at pagyakap sa pamantayan ng ika-21 siglo ng pagtuturo at pagkatuto. Ang ganitong mga usapin ay hindi na lamang patungkol sa pagpapabatid at pagsasalin ng kaalaman sa mga mag-aaral at kabataan, bagkus kalakip na rin nito ang kaisahang diwa ng mag-aaral at guro kaakibat ang pagkakaroon ng mabisang komunikasyon at relasyon na bibigkis upang magsilbing daan sa isang mabisang ugnayan, at mabungang pagkatuto.

Ano’t anuman ang asignatura, disiplina at kasanayan sa pagkatuto, mayroong mga pamamaraan, instruksyunal, at kagamitan ang makatutulong sa mga edukador at magulang.

Bawa't isa'y mayroong layuning makapaglinang at maisakatuparan ng ganap ang mithiing maabot at masiguradong epektibo't ganap ang pagtuturo at pagkatuto ng mga mag-aaral.

Sa panahon ngayo'y 'di maitatangging malaki na ang naging ambag at dulot ng sosyal midya sa kasalukuyan. Iba't iba ang epekto sa mga mag-aaral at kabataan, dumating na sa puntong ang sikat at tanyag na obra ni Rizal na *Noli Me Tangere* at *El Filibusterismo* ay biglang kinahuhumalingan ng nakararami dahilan pagpapalabas ng isang teleseryeng pinamagatang 'Maria Clara at Ibarra', ang palabas ay hinggil sa nilalaman ng dalawang nobela na obra ni Rizal na pinagsama't pinag-ugnay sa iisang kuwento ng palabas. Dahil sa ganda ng takbo at konsepto ng kuwento ay tinangkilik ito ng mga manunuod at karamihan ay mga mag-aaral na kabataan at mga gurong nagtuturo ng asignaturang Filipino sa antas ng sekundarya partikular sa baitang 9 at 10.

Ang palabas ay nagsilbing tulay upang tangkiliking muli ng nakararami ang obra ni Rizal. Marami ang binalikang basahin muli ang mga nobela, matukoy lamang ang susunod na pangyayari sa palabas. Sa pagkakataong ito'y maaaring magamit ang palabas na 'Maria at Clara at Ibarra' sa pagtuturo ng mga obra ni Rizal. Sa kabilang banda nama'y may mga iilang kaisipan at katanungang nabuo tungkol sa panonood ng mga nakararami rito na baka ang mangyari'y akalain na ng ibang manonood na ang palabas sa Maria Clara at Ibarra ay ang aktuwal na pangyayaring inilimbag o itinala ni Rizal sa kaniyang Nobelang Obra. Kaya nama'y ninanais naming mga mananaliksik na matukoy at malaman sa pamamagitan ng pag-aaral, pagsasaliksik at panayam kung ano ang mga epekto, pananaw, kuro, at reaksiyon ng mga guro at mag-aaral hinggil sa panonood at paggamit at ng Maria Clara at Ibarra bilang kagamitang pampagtuturo. At kung hindi ba makaaapekto sa pagkatuto at pag-unawa ng mga estudyante ang panonood ng Maria Clara at Ibarra sa pag-aaral at pagbabasa ng nobela niya sa aklat bilang batayan.

Kaugnay na Literatura

Ang Maria Clara at Ibarra bilang Kulturang Popular

Ayon kay Delaney (2007), ang terminong 'kulturang popular' ay nagtataglay ng iba't ibang pagpapakahulugang depende sa kung papaano ginamit ang konteksto at kung sino ang nagbibigay ng pagpapakahulugan dito. Maaari itong makilala bilang isang bernakular o kultura ng mga tao na nangibabaw sa isang yugto ng panahon sa loob ng lipunan.

Dagdag pa niya, napakaraming pinagmumulan ng kulturang popular....ang pangunahing pinagmumulan ay ang *mass media*, lalo na ang mga sikat na musika, pelikula, telebisyon, radyo, mga *video game*, mga aklat, at ang *internet*. Karagdagan, ang pag-unlad sa komunikasyon ay lalong nagpapatibay nang mas mahusay na paghahatid ng mga ideya sa pamamagitan ng salita na nagmula sa bibig, katulad na lamang ng paggamit ng mga

cellphone....Ang pagsasanib-sanib ng mga kulturang popular ay kumakatawan sa landas ng nobela na nagpapataas ng interes ng publiko, at lalo pang nagpapaigting ng maramihang paggawa ng mga kalakal at kailanganin.

Mula sa pag-aaral ni Garchitorena (2013), ayon kay Lumbera (1984) sa kaniyang aklat na *Revaluation: Essays on Philippine Literature, Theater and Popular Culture*, ang kulturang popular sa Pilipinas ay nabuo at nagamit lamang ng mga Espanyol sa mga katutubong Pilipino o sa mga Indio sa pamamagitan ng mga dula at mga panitikan upang kunin ang puso ng mga katutubo. Ang pinagmulan ng kulturang popular sa pananakop sa Pilipinas ay maaaring mabakas sa pagtingin at pagtuklas ng mga pagbabagong naganap sa mga panitikan sa Pilipinas.

Ipinaliwanag ni Tolentino (2022), “[Ang kulturang popular,] *it is out there but kanya-kanya tayong pag-[a]gapay dito. Imagine the same way, may pressure point din. Kung lahat ng kaklase ninyo napanood itong popular film na ito, how does it feel na kayo [na] lamang ang hindi nakakapanood nito. So, it marks an inclusive and exclusive imagined fear... [that] a lot of people, in the experience of pop culture, really make...do kung anong uso.*” Sa pahayag na ito, mas nailalapit natin ang ating pag-unawa sa kung ano ang maaaring tangkilikin ng mga tao. Ito rin ang maghahatid sa pagbibigay-diin sa epekto ng kulturang popular tulad ng mga teleserye sa paghubog sa interes ng mga mag-aaral.

Kaliwa’t kanan ang mga palabas na maaaring panoorin ng mga tao. Kaya malaking hamon kung papaano paigtingin ang mga ito bilang mahalagang salik na dapat pag-aralan. Ayon kay Sanchez (2018), “Sa aking pagsuong sa masasabing madilim, mapanglaw pang kagubatan ng araling teleserye, dala-dala ko ang kislap-diwang ito, lalo pa’t nahaharap ako sa hámon ng paggigiit sa dalawang bagay—na (1) isa ngang mahalagang teksto ng ating panahon ang teleserye, at (2) kailangan itong mapag-aralan, agad-agad, sa láyong higit na mapatalim ang paghinuha rito bílang teksto, at sa buong kulturang popular sa pangkalahatan.”

Sa halagang naidudulot ng kulturang popular tulad ng mga teleserye, nararapat lamang na maiugnay ito sa pagtuturo upang mas maging mapanghalina ang bawat aralin na pag-aaralan. At upang maging mabisa ang mga ito, dapat lamang din na ito ay mapag-aralan nang lubos. Makatutulong ang pananaliksik na ito upang mapaunlad nang husto ang kahalagahan ng pagsasanib ng kulturang popular at edukasyon.

Ayon kay Kirkland (2022), ang kulturang popular ay nagsisilbing indikasyon at punto ng pagkakapare-pareho na nagbubukas ng mga pinto upang makabuo ng koneksiyon sa pagitan ng mga mag-aaral at mga hilig nila. Ang kamalayan sa mga kilalang palabas o mga serye ay nagbibigay sa atin ng oportunidad para makapagbigay ng tanong sa mga mag-aaral tungkol sa kani-kanilang interes.

Dahil nailalapit ng guro ang kaniyang itinuturo sa interes ng mag-aaral sa pamamagitan ng mga kulturang popular tulad ng mga teleserye, mas magiging kasiya-siya ang klase at mapagtutuoan ng pansin ang halaga ng interes ng mga mag-aaral sa bawat pagtalakay ng paksa. Mahalaga ito sa aming pananaliksik dahil ang guro ay kinakailangang sumabay sa mga pagbabago upang mas maging mabisa ang paggamit at pagbuo ng mga kagamitang pampagtuturo.

Ipinaliwanag naman ni Saberola (2018) na maaaring gamitin ang kulturang popular sa iba't ibang aralin bilang kagamitang pampagtuturo. Mas madaling matutuhan ng mga bata ang mga araling ginamitan ng bahagi ng kulturang popular dahil nakasabay sila rito. Ang mga sikat na personalidad, *cartoons*, musika, at marami pang iba ay maaaring iugnay sa mga aralin upang mas madali nilang maunawaan. Nagreresulta ang ganitong estilo ng pagtuturo nang mabisang pagkatuto ng mga mag-aaral. Ibig sabihin, ang bahagi ng kulturang popular ay akma sa pagkatuto ng mga mag-aaral. Pinatutunayan nito na malaki ang saysay ng kulturang popular sa mga mag-aaral upang mas maunawaan ang lipunang kanilang ginagalawan.

Ang kulturang popular ang naging paraan ng mga Espanyol upang makuha ang puso ng mga Pilipino. Ito rin ang lantad na pagpapakita ng pagpapatakbo sa isipan ng mga tao at lalong-lalo na ang naging pangunahing pinagkukunan iba't ibang impormasyon. Ang mga panitikan ay patuloy na nagiging daan bilang mga kulturang popular na sumasangkot sa bahagi ng buhay ng mga tao. Samakatuwid, malaki ang maitutulong ng mga pahayag na ito sa aming pananaliksik upang mabigyan ng diin ang halaga ng pagsangkot ng mga guro ng kulturang popular sa pagtuturo.

Maria Clara at Ibarra Bilang Kagamitang Pampagtuturo

Ayon sa pag-aaral ni Rodwell (2010) na pinabulaanan din ni Tugano (2021) na maliban sa nakasanayan na mga gawain tulad ng talasalitaan, mga pangganyak, pagbabasa, at iba pang estratehiya, pinakamabisa ay pagpapanood ng pelikula at pagpapagawa ng dula-dulaan. Sa pagtuturo ng isang nobela gaya ng akda ni Rizal na mandatoryong itinuturo sa mga mag-aaral sa highschool bilang bahagi ng kanilang kurikulum at isang paraan ng pagpapairal ng nasyonalismo, ang panonood ng pelikula ay isang pamamaraan na ginagamit ng mga guro upang mas maunawaan ang mensahe ng nobelang *Noli Me Tangere* at *El Filibusterismo* dahil sa nagbabagong interes ng mga mag-aaral kaya hindi lamang dapat nakakulong ang mga estratehiya sa pagtuturo ng panitikan sa pagbabasa ng isang akda.

Ayon kay Reyes (1996) mula sa pag-aaral ni Largo (2021), ang pelikula ay may pinakamalawak na impluwensiya sa publiko sapagkat naipakikita nito nang malinaw at tiyak ang kaisipan, damdamin at sitwasyon na umiinog sa mga pangyayari. Bahagi na ng kulturang Pilipino ang pagkahilig sa panonood at paggamit ng telebisyon kung kaya't ang pagsasalin ng panitikan patungo sa pantelebisyon pangoorin ay malaking bentahe sa mga tao. Sa pamamagitan nito ay mas napupukaw ang interes at damdamin ng manonood dahil mas nararamdaman niya ang kwento dahil sa malinaw na pagsasatao ng mga karakter mula sa itsura, pananamit, at iba pang elemento ng palabas kagaya ng sinematograpiya, tunog at musikang ginagamit, at iskrip ng mga tauhan na nagbibigay ng buhay sa mensaheng ipinararating nito sa madla.

Ayon kay Solitario (2019), *"Noli Me Tangere is one of the most re-adapted versions of Jose Rizal's novel that was filmed and televised on screen and mostly sought out to plays and theaters."* Ang nobelang ito ay tinatalakay sa paaralan bilang bahagi ng pag-aaral at pag-unawa sa mayamang panitikan ng Pilipinas. Bukod sa paaralan ay naipalabas na rin ito sa iba't ibang daluyan ng panitikan gaya ng telebisyon at tanghalan upang mas maunawaan at maisabuhay ang bawat bahagi ng nobela.

Ayon kay Gondinez (2022), *"Maria Clara at Ibarra has transcended the hype, having enticed non-readers as well to revisit Noli Me Tangere and its sequel El Filibusterismo..."* Sa tulong ng teleseryeng nagbigay ng bagong kulay at panlasa sa nobela ni Dr. Jose Rizal, muling nabuhay sa puso ng mga manonood ang kagustuhan nilang alamin at unawain ang mensaheng nais ipaunawa ng manunulat. Mas napukaw ang interes ng mga tagatangkilik nito maging silang hindi mahilig sa pagbabasa ng panitikan.

Ayon sa isang artikulo mula sa website na Bilyonaryo.com (2022), *"Maria Clara at Ibarra gives us a platform, through the adaptation, to revive and rediscover the Philippine Literature that is slowly dying out due to negligence and being uninterested and undesirable of the literary pieces that bored the youth into reading it."* Isa sa kinahaharap na suliranin ng mga guro at tagapagturo ng panitikan ay kung paano makukuha ang atensyon at interes ng mga mag-aaral upang alamin at unawain ang mga umiiral na panitikan sa bansa. Ito ay isang malaking hamon bunsod na rin ng makabagong teknolohiya na kinagigiliwan ng kabataan kung kaya't isang matalinong pamamaraan ang muling pagbibigay ng buhay sa nasabing nobela sa pamamagitan nang paggawa ng teleserye dahil napukaw ang interes hindi lamang ng mga mag-aaral bagkus pati na rin ng mga guro upang gamitin ang palabas na ito sa pagtuturo nila ng panitikan na unti-unti nang isinasantabi ng mga kabataan.

Ang gamit ng "Multimedia" bilang Kagamitang Panturo

Sa pagbabago ng panahon ngayon sa larangan ng teknolohiya, ay naging mabilis din binago ng buhay ng mga mag-aaral. Ayon kay Dela Cruz (2011) na isa sa suliraning

kinahaharap ng mga guro sa pagtuturo ang makuha at mapanatili ang interes ng mga mag-aaral sa pagtalakay ng mga aralin sa asignatura dahil nawawalan na ng oras sa pagbabasa at pag-aaral ang mga mag-aaral.

Ayon kay Blasco (2015) ang mga pelikula ay lumikha ng isang bagong proseso ng pag-aaral, ang karanasan sa pelikula ay nagsisilbing emosyonal na memorya para sa pagbuo ng mga saloobin ng mga mag-aaral at nagbibigay-daan sa kanila na magpatuloy sa mga pang-araw-araw na gawain. Dagdag pa niya, ang paggamit ng mga pelikula sa pagtuturo ay isang epektibong paraan upang maabot ang *affective domain* ng mga tao, itaguyod ang mapanimdim na saloobin, at iugnay ang pagkatuto sa mga karanasan. Ang pagtuturo gamit ang mga pelikula ay nakakapagbigay-motibo sa paghahayag ng mga emosyon at nagbibigay-daan sa mga tanong, inaasahan, at dilemma na lumabas para sa parehong mag-aaral at guro. Ang mga pelikula ay nagbibigay ng modelo ng pagsasalaysay na nakabatay sa pamilyar na mundo ng mga mag-aaral na naka-kuwadro sa mga emosyon at larawan.

Ayon sa pag-aaral ni Barrientos (2016) ang panonood ay isang kasanayang pinakamadaling gamitin sa larangang komunikasyong sosyal na maaring itapat sa anumang larangan. Lubos na mapalalim ang pagkaunawa at mapapalawak ang kaalaman kung ito ay bibigyang pagsusuri at pagsasanay sa pamamagitan ng panonood. Kaya't mahalaga na isaalang-alang din ang mga mag-aaral sa kung papaano nila mauunawan at mapakikinabang ang mga aral na naibahagi sa kanila. Bilang tugon sa mas malawak at mapanuring kaalaman gamit ang makrong kasanayan sa panonood.

Ayon sa pag-aaral ni Lopez (2015) makikita na gumagamit ng *multimedia* ang totoong mundo sa pamamagitan ng mga tunog, mga larawan, at *video* na maaring hindi nararanasan ng mga mag-aaral sa tradisyunal na paraan ng pagtuturo ng guro. Bilang tagapagpanday ng karungan ng ating mga mag-aaral marapat na mas maging malikhain sa paggamit ng mga materyal panturo upang mas magamit ito at mapakinabangan ng wasto at maayos.

Ayon naman kay Enriquez (2016), nakakatulong din ang multimedia upang masmaganda at klaro ang pag-aaral ng mga estudyante. Sa mabilis na pagbabago dulot ng makabagong teknolohiya, ang mga guro ay magkakaroon ng kaalaman at kakayahang panteknolohiya upang maka-agapay sa panahon ng digital. Sa larangan ng edukasyon sa makabagong panahon may mga indibidwal na nagtataglay ng kagalingan at kakayahan sa pagtuturo gamit ang impormasyon sa komunikasyong panteknolohiya o *Information and Communication Technology (ICT)*.

Dagdag pa niya, Sa panahong tinatawag na *digital*, nagiging mahalaga ang kakayahan at talento ng bawat indibidwal, nagbabago na ang mga pamaraan sa pag-oorganisa ng mga bagay. Ang teknolohiya ay nakapag-aambag na rin sa inaasahang pagbabago sa larangan

ng pagtuturo at pagkatuto. Ang teknolohiya ngayon ay nagbibigay na ng malawak na oportunidad para sa pagkatuto ng mag-aaral, lalo na access sa midya. (Enriquez, 2016)

Ayon kay Tolentino (2011) Ang lamáng ng midya sa panitikan bilang mas bagong teknolohiya ay ang awdiyobiswal na persepsiyon, pag-aako, inter-aktibidad, datíng, mas hayagang kalakarang kapital, at modernong indibidwalidad. Ang midya ngayon bilang isang ganap na materyal o kagamitang panturo ay mahalaga at may malaking tulong lalo na sa mga guro at mag-aaral na makasabay sa mga pagbabagong nagaganap hindi lamang sa ating paligid bagkus ay maging sa ating hanay ng edukasyon. Nagbibigay daan ito para sa mas ikauunlad ng bawat indibidwal na nakakasaksi at gumagamit ng mga pagbabagong ito.

Mahalaga ang Maria Clara at Ibarra (MCI) sapagkat ito ay hinuwad sa kakaibang pangkaisipan kasabay ng mga elementong pangkasaysayan, pag-ibig at pakikipagsapalaran sa pagtugon ng interes ng mga Pilipino (Aquino, 2023). Mainit na tinanggap at pinag-usapan ang telenobelang ito hindi lamang dahil sa husay ng mg aktor/aktres bagkus maging ang naging produksyon o pangkalahatang ideya sa pagpapalabas ng ito, at siya siya namang kinahumalingan ng lahat.

Tunay na naging matagumpay ang serye at mainit na pinag-uusapan ng masa sa social media dahil sa husay at galing ng lahat ng kinatawan ng Maria Clara at Ibarra. Mas naging pamilyar pa ito dahil sa mga gintong aral na makukuha na maaaring magamit sa kasalukuyan at para sa kinabukasan ng mga Pilipino (Aquino, 2023).

Paglalahad ng Suliranin

Ang pag-aaral na ito ay tumutukoy at tumutuon sa pananaw hinggil sa paggamit ng Maria Clara at Ibarra bilang kagamitang pampagtuturo sa Wika at Panitikan. Hinahangad ng pag-aaral na ito na matugunan at masagutan ang mga sumusunod na katanungan:

1. Ano-ano ang pananaw ng mga piling guro sa paggamit ng Maria Clara at Ibarra bilang kagamitang pampagtuturo sa Filipino 9- Noli Me Tangere ayon sa:
 - 1.1 Panimulang Interes
 - 1.2 Pananatili ng Interes
 - 1.3 Pag-usbong ng Interes
 - 1.4 Pag-unlad ng Interes

2. Paano magagamit ang Maria Clara at Ibarra bilang kagamitang pampagtuturo sa Filipino-9 ng Noli Me Tangere ayon sa mga piling gurong kinapanayam batay sa pag-unlad ng kanilang interes sa pag-aaral ng Filipino-9?
3. Anong mungkahing kagamitan ang maaring isagawa upang magamit nang wasto sa pagtuturo ang Telenobelang Maria Clara at Ibarra?

Metodolohiya

Ang kabanatang ito ay naglalayon at naglalahad ng pamamaraan ng pananaliksik upang matugunan ang lahat ng pangangailangan sa pag-aaral gayon din ang mga disenyo, sampling, instrumento, at prosesong ginamit sa pagkalap at pagtitipon ng mga datos ng mga respondente/kalahok at pagbibigay interpretasyon at pagsusuri sa natipong datos.

Mga Kalahok ng Pag-aaral

Para sa bahagi ng pagpili ng kasangkapan sa pananaliksik, tanging ang mga guro mula sa *Pasig Catholic College- Junior High School at Senior High School, Filipino Department* na pinili gamit ang pamamaraan ng *purposive sampling* na naka-angkla sa pag-aaral ni Crossman (2020)

Sa kabilang banda, ang *Purposive Sampling* ayon kay Crossman (2020) ang piniling pamamaraan sa pagpili ng kalahok sapagkat ito ang kadalasang ginagamit sa mga kalitatibong pag-aaral, lalo na kung ang layunin ay maunawaan ang mga espesyal na grupo, malalim na karanasan, o kakaibang sitwasyon. Gayunpaman, hindi ito gumagamit ng randomisasyon o estadistikong pagpipilian ng mga kalahok, kaya't ang mga natuklasan ay hindi maaaring tukuying pangkalahatan sa buong populasyon.

Table 1

Propayl ng mga Kalahok

Koda	Gulang	Posisyon/Baitang Tinuturuan	Taon ng Pagtuturo
GK1	30	HUMSS Koordineytor	10
GK2	30	SHS- Greyd Lebel Koordineytor	10
GK3	23	Guro sa Filipino 9	1
GK4	30	Guro sa Filipino 10	10

Instrumento ng Pananaliksik

Ang *Thematic Content Analysis (TCA)* ay isang pamamaraan sa pagsasaliksik na ginagamit upang maunawaan at masuri ang tematikong nilalaman ng isang teksto, tulad ng mga interbyu, transkripsyon ng usapan, o dokumentong sinulat. Ang pag-aaral ni *Braun at Clarke (2006)* ay naglalayong magbigay ng isang sistematikong paraan ng pag-aanalisa ng tematikong nilalaman. Nagmula ito mula sa tradisyon ng psychosocial research at nakatuon sa pagsusuri ng mga nakatagong kahulugan at ugnayan sa mga karanasan ng mga indibidwal. Ang pag-aaral na ito ay tumutulong sa mga mananaliksik na maunawaan at bigyang-kahulugan ang mga tema na umuusbong mula sa datos ng pananaliksik.

Ang proseso ng TCA ay binubuo ng iba't ibang yugto. Unang-una, ang mga mananaliksik ay nagbabasa at pamilyar sa mga datos upang makuha ang pangkalahatang kumbensiyon. Pagkatapos nito, nagsisimula ang coding o pagsasaayos ng mga datos sa mga tema o kategorya. Sa yugtong ito, ang mga mananaliksik ay sumasailalim sa mga salitang maaaring magkaroon ng katumbas na kahulugan o nagtataglay ng mga kaparehong konsepto. Ang prosesong ito ay kadalasang ginagawa sa pamamagitan ng paghahati ng mga teksto sa mga mas maliliit na yunit o fragmento. Matapos ang pagsasaayos ng mga tema, sinusuri ng mga mananaliksik ang mga ugnayan at relasyon sa pagitan ng mga ito upang bumuo ng mas malalim na pag-unawa sa iba't ibang aspeto ng pananaliksik. Ito ay naglalayong matukoy ang mga malalim na pagsasaliksik sa loob ng mga tema at ang mga kahalintulad na elemento sa loob ng mga ito.

Ang Metodong ito ay may malaking halaga sa konteksto ng pag-aaral na "Pagsusuri sa Pananaw ng mga Guro Hinggil sa Telenobelang "Maria Clara at Ibarra" bilang Kagamitang Pampagtuturo sa Filipino 9" dahil ito ay makatutulong sa pag-unawa at pagsusuri sa tematikong nilalaman ng mga pagsasalita at pananaw ng mga guro. Sa pamamagitan ng TCA, maaaring magkaroon ng malalim na paglilinaw at pag-aaral ng mga tema at ugnayan na lumalabas mula sa mga salita at pananaw ng mga guro. Maaaring matukoy ang mga salita, konsepto, at tema na madalas na nababanggit at ang kanilang mga relasyon sa konteksto ng telebisyon na ito bilang kagamitang pampagtuturo sa asignaturang Filipino 9. Maaaring matukoy ang mga pangunahing tema na umuusbong mula sa mga pagsasalita ng mga guro, tulad ng kahalagahan ng telebisyon bilang kagamitang pampagtuturo, ang mga benepisyo at mga hadlang nito, ang mga aspeto ng pagtuturo na nabibigyang-diin, at iba pa.

Sa kabilang banda, maari ring maunawaan ang mga pananaw ng mga guro at makuha ang malalim na kaalaman ukol sa kanilang mga perspektiba, pagkakaintindi, at mga pangangailangan sa paggamit ng telebisyon bilang kagamitang pampagtuturo. Ang mga natuklasang tema at ugnayan ay maaaring maglingkod bilang pundasyon para sa mga

rekomendasyon at pagpapahusay ng paggamit ng telebisyon bilang kagamitang pampagtuturo sa asignaturang Filipino 9.

Pagsusuri ng Datos

Ginamit naman ang pag-aaral na ito ang *Interest Theory* nina Hidi at Renninger (2006) sapagkat ito ay may mahalagang papel sa pagsusuri ng pananaw ng mga guro hinggil sa telenobelang "Maria Clara at Ibarra" bilang kagamitang pampagtuturo sa asignaturang Filipino 9.

Sa pag-aaral ni Hidi at Renniger (2006), ginamit ang *Interest Theory* upang maunawaan ang mga interes at motibasyon ng mga guro na gumamit ng telenobelang "Maria Clara at Ibarra" bilang kagamitang pampagtuturo. Ang pag-aaral na ito ay nagtuon lamang sa mga sumusunod na aspekto: (1) Panimulang Interes (2) Pananatili ng Interes (3) Pag-usbong ng Interes (4) Pag-unlad ng Interes. Ang mga sumusunod na parametriko ay naging batayan sa pagbuo ng mga talatanungan para sa pagtukoy sa mga pananaw ng mga guro.

Etikal na Konsiderasyon

Bago naganap ang pakikipanayam, ang mga mananaliksik ay nagpaabot muna ng liham pabatid/pahintulot sa punongguro ng paaralan hinggil sa aming isasagawang gawain bago itakda ang naturang pakikipanayam sa mga kalahok. Ang pag-aaral na ito ay detalyado, masinop, at masusing ipinaliwanag sa mga kalahok ang layunin, pamagat, tunguhin, panganib, benepisyo ng paglahok, pagiging kumpidensiyal ng mga impormasyon at pamamaraan ng pananaliksik.

Resulta at Talakayan

Ang bahaging ito ay ang resulta ng isinagawang pagsusuri sa mga datos mula sekwens ng suliranin ng pag-aaral:

Suliranin 1: Ano-ano ang pananaw ng mga piling guro sa paggamit ng Maria Clara at Ibarra bilang kagamitang pampagtuturo sa Filipino 9- Noli Me Tangere ayon sa:

- *Panimulang na Interes*
- *Pananatili ng Interes*
- *Pag-usbong ng Interes*
- *Pag-unlad ng Interes*

Talahanayan 1: Pananaw ng mga guro batay sa konteksto ng **Panimulang Interes** ukol sa gamit ng MCI bilang kagamitang Pampagtuturo

Tema	Respondante	Verbalisasyon
Tulong ng Media sa Pagkatuto Kaalaman ng Guro sa gamit ng Palabas	Respondante 1- Guro sa SHS-Filipino, HUMMS Coordinator	“malaking hila sa interes ng mag-aaral, una ang mga patalastas, teaser at actor at sa isang palabas. Mas prefer ng mga mag-aaral ang konteksto ng media- ito ay pagtugon sa makabagong panahon. “Sa tingin ko ay nakadepende pa rin sa kaalaman at limitasyon ng guro sa gamit o kung paano gagamitin ang palabas..”
Kabisaan ng Kulturang Popular sa Pagganap ng mga Artista Koneksiyon ng mga Karakter sa mga Mag-aaral	Respondante 2 - SHS Grade Level Coordinator	“...ang paggamit nila ng artista [at] pagpili nila ng artistang gaganap, magandang pamamaraan din nila iyon para mahikayat na ang mga tao na, “teka! Dennis Trillo na ito. May market na ito...ang pagpili nila ng artista, nakuha na kaagad nila ang interes ng mga manonood doon sa palabas nila. Kung mapapansin natin, iba’t ibang henerasyon ‘yong artista nila...” “...doon pa lang, sinimulan sa buhay ni Klay. Pasok agad ‘yong mga estudyante natin. Nakikita nila ang sarili nila at malaking bagay sa pag-

		aaral...gumawa ng koneksiyon ‘yong telenobela doon sa buhay ng mga bata, sa katauhan ni Klay para magtagpo sila ng nilalaman ng nobela doon sa kasalukuyang panahon kung nasaan sila.”
<i>Konsepto at paglalapat ng pangganyak at pagganyak.</i>	Respondante 3 - Guro sa JHS - Filipino 9	“pasok po rito ang usapang pagganyak, sa usapan pong ito kailangan magkaroon ang guro ng mabisang pagganyak sa isang paksa. Kadalasan kailangan may mga ihahanda tayong tanong at mga video clips na pinapanood at may koneksiyon sa reyalidad. Base sa mga clips na ito nakakapag-share ‘yung mga mag-aaral ng experience nila na konektado doon sa video clip na ipinapanood”.
<i>Pagpapahalaga sa pagbasa, kultura at midya</i>	Respondante 4 - Guro sa JHS - Filipino 10	“tatlong panimulang interes nila bilang mag-aaral sa panonood ng MCI, (1) Pagbabasa, malaking tulong kung ang mga mag-aaral natin ay may interes sa pagbabasa upang mapukaw ang kanilang atensyon at kiliti sa kung paano maipapanood ang palabas.(2) Kultura, kung maipapakita natin sa kanila ang kagandahan ng kultura ... maaring sa pananamit... na

		kung saan sinikap nila na makuha sa orihinal na kasuotan ...na mas magpapakita sa kultura ng mg Pilipino nung unang panahon. (3) Bagong atake ng palabassa pagbago ng Teknik at pamamaraan,at bagong atake ng palabas makukuha natin ang interes ng mag-aaral.. at dito sumusunod tayo sa trend tulad ng ibang bansa na ang kanilang aklat ay ginagawang pelikula.
--	--	--

Ang pag-aaral na ito ay nakatuon sa pananaw ng panimulang interes ng mga mag-aaral hinggil sa MCI bilang kagamitang pampagtuturo ng mga guro partikular sa Wika at Panitikan.

Ayon sa panayam at datos na nakalap hinggil sa panimulang interes ng mga mag-aaral, lumalabas sa resula na ang pangunahing interes ay nagmumula sa (1) kaalaman ng mga guro gamit ang iba't ibang estratehiyang makapupukaw ng atensiyon sa mga mag-aaral sa pamamagitan ng paglikha ng mga tanong at gawain bilang pangganyak at pagganyak.

Malaking bahagi rin ang (2) *Midya at telebisyon* bilang ugat ng panimulang pagkatuto ng kaalaman na siyang magiging pundasyon umano sa pagkakaroon ng kulturang popular na mai-uugnay sa koneksiyon ng mga gumanap sa palabas at mga mag-aaral na (tagapanood), hudyat upang magkaroon ng interaksyon bilang isang konteksto ng panghihikayat/pagpukaw.

Ang bahaging ito ay nakatuon sa **pagpapanatili ng interes** ukol sa gamit ng MCI bilang kagamitang Pampagtuturo. Makikita sa Talahanayan bilang 2 na ang mga salik na nagpapanatili ng interes ng mga manonood ng MCI ay unang nagmumula sa pamamaraan ng guro kung paano niya ihahain sa mga manonood o mag-aaral ang wastong panonood ng ganitong uri ng palabas.

Talahanayan 2: Pananaw ng mga guro batay sa konteksto ng **Pananatili ng Interes** ukol sa gamit ng MCI bilang kagamitang Pampagtuturo

Tema	Respondante	Verbalisayon
Wastong Pamamaraan ng Guro Pagtukoy sa Interes ng mag-aaral sa Kasalukuyang panahon	Respondante 1- Guro sa SHS-Filipino, HUMMS Coordinator	“Sa tingin ko ay may pag-angat ng interes kung na-establish ng guro ang pamamaraan sa panonood mula sa mga unang episode..” “..sa tingin ko makikita ito sa konsepto ng pagkakaroon ng ibang lebel ng palabas sa konteksto ng hindi paglayo sa mga interes ng mag-aaral...”
Kabisaan ng Kulturang Popular sa Pagganap ng mga Artista Pagdadagdag ng mga twist sa orihinal na kwento	Respondante 2 - SHS Grade Level Coordinator	“Sa palagay ko, number 1 nga ay yung pagpili ng GMA ng mga artistang gaganap. Mahusay yung estilo ni GMA sa pagpili ng gaganap. “Bukod doon, yung mga twist na nilagay nila. Binuhay ng MCI yung interes ng mga kabataan. Na-curious ang lahat doon sa mga twist na nilagay ng GMA sa nobela. Kaya ayun yung pinaghahawakan ng telenobela para mapanatili ang kanilang mga manonood.”
Pagpukaw sa atensiyon at interes	Respondante 3 - Guro sa JHS - Filipino 9	“Maganda ‘yung naging technique ng awtor at direktor doon sa pagtalakay

<i>Kabisaan ng Telebisyon bilang interes</i>		ng nobela... pasok at halos pareho rin kasi siya ng K-Drama na parang bumabalik sa nakaraan." "...ayos talaga na napapanood mo 'yung nangyari sa nobela kaysa sa nababasa mo lang." Napili talga ng direktor 'yung dapat pag-focus-an, kaya mas okay talaga na naipalabas kasi para talagang K-drama na feeling ko makakukuha tla ng interes ng mga bata."
<i>Hamon sa mga Guro</i> <i>Pag-usbong ng Palabas</i>	Respondante 4 - Guro sa JHS - Filipino 10	"Sa aking palagay, ang hamon sa atin bilang guro ay kung paano natin maitataas muli yung kagustuhan nilang alamin" "Sa panonood ng palabas ako naniniwalang dahil ahm pinanood, dahil nagtrending, dahil mataas ang rating ibig sabihin andoon ang interes ng mga manonood. Hindi na rin malalayo at hindi na rin pwedeng tanggalin doon ang interes ...na gusto nilang panoorin, na gustong nilang panoorin kung ano ang mga pangyayari doon sa palabas."

Kailangan munang maipaliwanag ang dahilan kung bakit ito kailangang panoorin at ano ang inaasahan sa mga manonood. Ibinibigay rin ng telenobelang ito ang mga pangunahing dahilan kung bakit tinatangkilik ito ng mga manonood. Ilan sa mga ito ang (1) paggamit ng mga kilalang artista sa kasalukuyan na lubos na inaabangan ng mga tagatangkilik ng telenobelang Maria Clara ar Ibarra. Makikita rin ang mga (2) pagdaragdag ng na eksena o twist na hindi makikita sa orihinal na nobela ngunit nakatulong ang mga ito dahil sa ibinigay nitong bagong panlasa na aangkop sa interes ng mga manonood. Mas naging maingay ang paggamit ng midya sa pagbibigay ng aliw at kaalaman kaya ang pagpapalabas ng mga panitikan kagaya ng nobela sa telebisyon ay isang mabisang paraan upang maipaunawa ang kwento at pinananatili nito ang interes ng mga manonood dahil ito ang plataporma na malapit sa kanila sapagkat ang telebisyon ay bahagi na ng kulturang Pilipino.

Talahanayan 3: Pananaw ng mga guro batay sa konteksto ng *Pag-usbong ng Interes* ukol sa gamit ng MCI bilang kagamitang Pampagtuturo

Tema	Respondante	Verbalisayon
<i>Pagdaragdag ng Ibang Elemento mula sa Palabas</i> <i>Pagkakaroon ng mas malikhain na Elemento</i>	<i>Respondante 1- Guro sa SHS-Filipino, HUMMS Coordinator</i>	“..sa bahagi kung paano ginawang malikhain ng mga manunulat sa MCI para sa mga manonood o pagkakaroon ng twist at magkaroon ng excitement at hamon para sa mag-aaral lalo na sa pagbuo ng mga anggulo na pwedeng maging palaisipan sa mga mag-aaral..” “.. meron namang bahagi na makapagpapataas ng interes tulad ng pagbuo nila ng loveteam mula sa karakter ni klay at ni fidel, siguro dahil na rin sa bahagi ng magaling nilang consultant ni si Ricky Lee..”
<i>Pagpapataas ng Kaalaman sa ibang mga Obra</i>	<i>Respondante 2 - SHS Grade Level Coordinator</i>	“...nang patapos na ang MCI, nagpakilig sa mga manonood nang nabanggit ni Ginoong

<i>Tuwirang Ugnayan ng Akda sa Realidad</i>		Torres ang Mga Ibong Mandaragit, nabanggit niya sa dulo iyon...doon pa lang, kita ko na nag-level up na. Kasi hindi sila nakontento na MCI lang. Gusto nila, na ang ibang mga obra ay gawan ng mga bersiyon kagaya ng MCI. Kasi nakita na naming/nating mga nanood ng MCI kung papaanong binusisi ng GMA ang Noli Me Tangere...” “...oo, totoo iyan. Dito papasok si Klay at si Mr. Torres. Kasi nga siya [si Klay] ang nadala sa Noli. ‘Di ba wala nga siyang interes. Hindi niya makita ang koneksiyon ng Noli sa kaniya <i>as [a] nursing student.</i> ‘Yong pagdadala sa kaniya ni Mr. Torres papunta sa mundo ng Noli, doon niya nakita...Nakita nila ngayon, ‘yong kalahagahan ng obra sa buhay nila. Kung bakit kailangan talagang pag-aralan nila ‘yong ganoong klase ng mga akda.”
<i>Paggamit ng mga Pantulong na kagamitan sa Pagtuturo</i>	Respondante 3 - Guro sa JHS - Filipino 9	“...kailangang hindi lamang maging basehan ang libro mismo, dapat ay gumamit rin ng mga video clips na makatutulong sa pag-unawa ng mga mag-aaral na siyang magpapaangat ng kanilang interes. Dapat ay maikonek

<i>Pagbabalik-tanaw sa nakaraan at kaugnayan nito sa kasalukuyan</i>		rin sa realidad ng buhay ang mga pangyayari na mas makakukuha ng kanilang atensyon at pag-unawa...” “...kung susuriin ang mga eksena sa MCI, hindi na maaaring mabago ang naisulat noong nakaraan at gumawa ng paraan na mabago sa kasalukuyan. Sa ganitong paraan, makapanghihikayat lalo ito ng interes lalo na sa pag-aaral ng Filipino, sa wika o panitikan man..”
<i>Pagpapanatili ng interes sa mga mag-aaral</i>	Respondante 4 - Guro sa JHS - Filipino 10	“mula sa panonood ng palabas nandoon na agad yung interes natin... siguro ang nakikita ko dito gayon din yung mga mag-aaral nandoon yung interes sa palabas... tayo bilang mga guro paano natin masu-sustain yung interes ngayon.

Ang bahaging ito ay nakatuon sa **pag-usbong ng interes** ukol sa gamit ng MCI bilang kagamitang Pampagtuturo.

Batay sa naitala sa *Talahanayan bilang 3*, mapauusbong ang interes ng mga mag-aaral dahil ang MCI ay (1) mayroong mga twist kung kaya’t ito ang magiging daan upang makabuo ang mga mag-aaral ng isang anggulong magdaragdag at makalilikha ng isang malikhaing elemento mula sa palabas.

Hain naman nito ang pagpapataas ng kaalaman ng mga mag-aaral sa iba pang mga obra, na mabibigyan din ng daan ito upang maunawaan at makilala rin ng mga mag-aaral ang iba pang mga obra. Nakuha rin ng MCI ang (2) bisa ng ugnayan ng akda sa realidad dahil nakikita ng mga mag-aaral ang kanilang sarili sa katauhan ng pangunahing tauhan na si Klay.

Binuksan naman ng MCI ang halaga ng mga napapanood sa pag-unawa at interes ng mga mag-aaral. (3) Naitala rin na hindi maaaring mabago ang naisulat na kaya't lalong makapanghihikayat sa interes sa pag-aaral ng mga mag-aaral. (4) *Binigyang-diin din dito ang halaga ng gampanin ng mga guro kung papaano naman mapananatili ang interes ng mga mag-aaral.*

Talahanayan 4: *Pananaw ng mga guro batay sa konteksto ng Pag-unlad ng Interes ukol sa gamit ng MCI bilang kagamitang Pampagtuturo*

Tema	Respondante	Verbalisasyon
<i>Paghahambing sa Banghay ng MCI sa Noli Me Tangere at El Filibusterismo</i>	<i>Respondante 1- Guro sa SHS-Filipino, HUMMS Coordinator</i>	“...Siguro maganda kung maibabahagi at maikukumpara ng guro ang banghay ng pag-aaral habang ipinapanood ang palabas...” “sa tingin ko kung makakikita ng kompletong aplikasyon ng mga napanood nila mula sa bagong terminolohiya at pagkatuto sa kamalayang panlipunan... Tingin ko mas magiging evident ito lalo na kung mas mabibigyang aplikasyon ng guro sa teaching and learning process.”
<i>Pagtalakay sa mga isyung panlipunan noon hanggang sa kasalukuyan</i>	<i>Respondante 2 - SHS Grade Level Coordinator</i>	“...Yung nanindigan si Maria Clara. Kasi si Maria Clara pinakilala sa atin na parang manhikang de susi. Pinakita ni Maria Clara na hindi, hindi ako babae lang. “Yung eksena ni Ibarra at nung guro, kung titingnan natin pero yung problema ni teacher ay problema din

		natin ngayon kahit 2023 na. Siguro baka wake up call yung palabas para ma-address na talaga yung nagiging problema nating mga teacher."
<i>Pagbibigay-halaga sa Noli bilang salamin sa totoong buhay</i> <i>Kaugnayan ng Noli sa Identidad ng Tauhan bilang isang Pilipino</i>	Respondante 3 - Guro sa Pasig Catholic College, Filipino 9	"..isang bahagi ng eksena ay ang guro nya mismo ang nagpa-realize ng kahalagahan ng Noli sa buhay ni Klay bilang isang mag-aaral sa narsing. Sa ganitong paraan, lahat ng tanong ni Klay ay nasagot na niya kaya't natutunan niyang mahal in ang Noli dahil sa kahalagahan nito sa atin bilang isang Pilipino.." ".. nakatutulong ito dahil tulad ni Klay, na isang mag-aaral sa narsing, di niya pinahahalagahan ang pag-aaral ng Noli maliban na lamang noong siya mismo ay dinala sa mundo ng Noli. Sa pamamagitan nito, nalaman niya ang importansya nito sa kanyang identidad bilang isang Pilipino kaya't malaki ang maitutulong nito sa pag-unlad ng interes ng mga mag-aaral sa pag-aaral ng Filipino..."
<i>Mahusay na Pagganap ng mga Tauhan</i>	Respondante 4 - Guro sa JHS - Filipino 10	"Ganoon din sa binibitawang salita ng karakter. Iba rin kasi ang pag-atake yung husay at

<i>Pag-aaral ng mga napiling tauhan sa Wika at Kultura</i>		galing ng mga actor na gumanap.” “Isa na rin sa kagamitan ang mga karakter para mas maging maalam at alamin ng mga mag-aaral kung ano ba yung wika na mayroon tayo, yung kultura na mayroon tayo sa paraan ng kanilang kasuotan. Pananalita at iba pa.
---	--	--

Batay sa mga datos na nakalap sa batwat talahanayan, makikita na malawak ang pang-unawa ng mga guro ukol sa iba’t ibang paraan upang mapa-usbong ang interes ng mga mag-aaral sa panonood ng MCI. (1) May mga gurong nagbigay ng ispesipikong paraan ng pagpapa-usbong ng interes ng mga mag-aara tulad ng paghahambing ng MCI sa banghay ng Noli At El Fili, pagtukoy sa suliraning panlipunan at mayroon namang nagbigay ng malawak na suhestyon rito. (3) Mayroon ding nagbigay ng ilang eksena sa MCI na magbibigay-diin sa kung paano mapapa-usbong pa ang interes ng mga mag-aaral. (4) Mayroon ding naghalintulad sa realidad ng buhay gamit ang mga eksena sa MCI na sa ganitong paraan, makaka-ugnay ang mga mag-aaral sa kanilang pinapanood.

Sa kabilang banda, masasagot naman sa **Talahanayan 5** ang ang bahagi ng suliranin bilang 3: Anong mungkahing kagamitan ang maaring isagawa upang magamit nang wasto sa pagtuturo ang Telenobelang Maria Clara at Ibarra?

Talahanayan 5: Pananaw ng mga guro batay sa pagbuo ng Mungkahing Kagamitang Pampagtuturo gamit ang telenobelang Maria Clara at Ibarra

Tema	Respondante	Verbalisayon
Pagbuo ng Pagtatayang Pangwika (Language Assessment Tool)	Respondante 1- Guro sa SHS-Filipino, HUMMS Coordinator	“..Ikalawa ay ang pagpapalanong pangwika, tignan ang lebel o kaantasan ng kaalaman ng mga mag-aaral sa wika, marahil maari itong magamit bilang assessment material sa pagkakaroon ng focus sa gamit ng MCI bilang

		kagamitang pampagtuturo...”
<i>Pagpapaigting sa Panunuring Pampanitikan</i>	Respondante 2 - SHS Grade Level Coordinator	“Kapag [nasa] panitikan tayo, nakatutok tayo sa pagsusuri ng panitikan , mula sa pagsusuring ginagawa natin, pag-uugnay natin ito sa kasalukuyan [at] pagtukoy sa mga suliraning kinahaharap ng [mga] tauhan doon sa panitikan.”
<i>Pagpapaunlad sa Paggamit ng mga Kagamitang Pampagtuturo</i>	Respondante 3 - Guro sa Filipino 9	“Para sa akin bilang guro na nagtuturo sa private, nakatutulong ‘yung paggamit ng projector at laptop para maipanood sa mga bata ‘yung eksenang nangyayari. Dito naman ang maimumungkahi ko ‘pag magtuturo sa public sana magkaroon sila ng telebisyon sa mga room, dahil kung susuriin natin ay mas makapangyarihang midya talga ang telebisyon sa kasalukuyan, gamit itong telebisyon siguro i-connect roon sa panonod ng MCI para mas maintindihan nila ‘yung MCI. Para mas mapalalim din ay puwedeng gumamit ng Journal hinggil sa bawat kabanata ng mga eksena. Gamit ang Journal, nakakapaglahad sila ng sariling pananaw tungkol sa

		Noli Me Tangere. Dahil mas maganda kapag nagtuturo ka ay mas naire-relate ‘yung mga eksensa doon sa mga topic , para makapag-iwan sa kanila ng alaala kaya mas maganda talaga na gumamit ng Journal tulad ng kay Klay na nakalilimutan at hindi alam ‘yung pangyayari noon sa Noli.
<i>Paggamit ng mga short video clips para sa lubusang pagkatuto ng mga mag-aaral</i>	<i>Respondante 4 - Guro sa Pasig Catholic College, Filipino 8 at 10</i>	<i>“Maaaring makatulong iyong gawing clips, yung mga palabas, kung бага para sa pagpapaliwanag ng guro sa mga kabanata, sa mga mahahalagang pangyayari mayroon tayong ipapanood sa kanila na mga video o short video clips. Para mas mapaunawa natin sa kanila iyong palabas. “</i>

*Sa bahaging ito ng talahanayan na nakatuon sa pananaw ng mga guro batay sa pagbuo ng **Mungkahing Kagamitang Pampagtuturo gamit ang telenobelang Maria Clara at Ibarra.***

Makikita na ang nasabing telenobela ay maaaring gamitin bilang kagamitang pampagtuturo sa mga mag-aaral. Sapagkat ang bawat gurong nakapanayam ay nagbigay ng mungkahi na maaari itong makatulong at gamitin sa pagtuturo. *Katulad na lamang sa Pagbuo ng Pagtatayang Pangwika, Pagpapaigting sa Panunuring Pampanitikan, Pagpapaunlad sa Paggamit ng mga Kagamitang Panturo at bilang isang Video Clips.*

Kung ating susuriin iba-iba ang pamamaraan kung paano maaaring makatulong ang telenobela sa paggamit ng mga guro bilang kagamitan pero kung ating bibigyang-pansin ang nakalap na datos ay pare-parehong nagsasabi na ang telenobelang MCI ay maaaring gamitin bilang Kagamitang Pampagtuturo na pinatunayan ng mga gurong naging bahagi ng panayam at nagbigay mungkahi sa kung paano magagamit ang telenobelang Maria Clara at Ibarra bilang isang Kagamitang Pampagtuturo.

Kongklusyon

Sa pangkalahatan, napagtitibay ng mga mananaliksik na mahalaga ang kaisahan ng kaalaman ng mga *guro, midya, at panitikan sa pagtuturo*. Bukod dito, malaking porsiyento ng panimula, pagpapanatili, pagpapausbong at pagpapapaunlad ng interes ng mga mag-aaral ang *kulturang popular at pag-uugnay nito sa panitikan at sa realidad ng buhay*.

Sa ganitong diwa, *magiging mabisa telenobelang Maria Clara at Ibarra bilang kagamitang pampagtuturo kung ito ay aangkupan ng wastong pamamaraan ng guro upang mailapat ito sa pagtuturo ng panitikan*. Kaya naman, maipakikita ng mga guro ang kanilang pagkamalikhain sa pag-aangkop ng mga estratehiya't gawain gamit ang MCI bilang kagamitang pampagtuturo.

Rekomendasyon

Mas magiging komprehensibo ang pag-aaral kung mas magiging marami ang respondante para sa pananaliksik. Maaaring isaalang-alang dito ang pagkuha ng mga respondante mula sa iba pang mga paaralan. Maaari ding magkonsidera ng kwantitatibong metodo upang mas maging mataas ang baliditi at saklaw ng pag-aaral. Ito ay upang masaklaw ang dami ng populasyon.

Isa ring maaring bigyang konsiderasyon ang pagdagdag ng iba pang uri ng respondante para sa pag-aaral katulad ng mga mag-aaral upang makuha ang tiyak na kabisaan sa kanila ng MCI bilang kagamitang pampagtuturo. Bukas din ito sa pagsasaalang-alang ng ibang tuon sa pagtiyak ng pananaw ng mga respondante tulad na lamang ng pagpapalalim sa aplikasyon ng mga mag-aaral gamit ang MCI bilang kagamitang pampagtuturo.

Talasanggunian

- Blasco, P. G., et. Al., (2015). Education through Movies: Improving teaching skills and fostering reflection among students and teachers. *Journal for Learning through the Arts*, 11
- Bilyonaryo.com. (2022). <https://bilyonaryo.com/2022/10/24/maria-clara-and-ibarra-inspires-young-viewers-toread-noli-me-tangere/lifestyle/>
- Briones, L. (2022). Here's why you should watch GMA's "Maria Clara at Ibarra." *Village Pipol*.
- Capar, M. (2012). The views of the prospective teacher of visual arts on using films about artists to teach art criticism, aesthetics, art history and art production.

- Corona, J.E.B. (2023). Impacts of Rediscovering Jose P. Rizal's Noli Me Tangere through Adaptation in Television Drama Series during Post-Pandemic Situation in the New Normal.
- Corona, J.E.B. (2023). *Impacts of Rediscovering Jose P. Rizal's Noli me Tangere through Adaptation in Television Drama Series during Post-Pandemic Situation in the New Normal*. ResearchGate Publisher. <https://www.researchgate.net/publication/367360499>
- Delaney, T. (2007) "Pop Culture: An Overview." *Popular Culture and Philosophy*.
- Escaño, M. T. F. & Catungal, M. C. PH.D., (2021). Pagkatuto ng mga Mag-aaral sa Panonood ng El Filibusterismo.
- Garchitorena, AJ. "Picnic in the Park: The Role of Social Media as a Precursor of a Social Movement and a Facilitator in the Million People." *The Amateur Computerist*, 31-32.
- Kirkland, J. (2022). "Ariana, What Are You Doing Here?!" How One Teacher Uses Pop Culture To Revive Curriculum and Build Rapport. *WE ARE TEACHERS*.
- Largo, R. C. (2021). Noli Me Tangere: Komparatibong Analisis. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research*.
- Saberola, L. P. (2018). "Pagbuo, Pagtanggap at Baliditi ng Modyul: Kontekstwalisasyon ng mga Pilipinang Aralin sa Filipino Gamit ang Dominyo ng Kulturang Popular." *MSEUF Research Studies*, 88-102.
- Sanchez, L. J. "Ilang Eksplorasyon sa Pag-aaral ng Kulturang Popular sa Filipinas." *Kritika Kultura*, 358-376.
- Solitario, J. M. (2019). From Novel to Film: Four Screen Adaptations of Jose Rizal's "Noli Me Tangere" from 1915 to 1993.
- Tolentino, R. (2011). Daluyan: Journal ng Wikang Filipino.
- Tolentino, R. (2022). Project Virkuso Lecture Series [Video]. *PHL Ched Connect*.
- Tugano, A. C. (2021). Ang Noli Me Tangere at El Filibusterismo ni Jose Rizal Bilang Mga Post-kolonyal na Babasahin: Isang Paglalarawan sa Umuusbong na Kultura ng Pagtuturo at Pagkatuto sa Mga Piling Paaralan sa Lungsod ng Marikina, Metro Manila.

